इमारत व इतर बांधकाम कामगार (रोजगार नियमन
व सेवाशर्ती) अधिनियम १९९६ तसेच इमारत
व इतर बांधकाम कामगार कल्याण उपकर
नियम १९९८ अंतर्गत उपकर वसूल
करावयाची कार्यपध्दती निश्चित करणेबाबत

महाराष्ट्र शासन

उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग,

शासन निर्णय क्रमांक : बीसीए २००९/प्र.क्र. १०८/कामगार ७-अ

मंत्रालय, मुंबई- ३२.

दिनांक १७ जुन २०१०

वाचा - अ) नियम व अधिनियम

१) इमारत व इतर बांधकाम कामगार (रोजगार व सेवाशर्ती नियमन) अधिनियम १९९६

२) इमारत व इतर बांधकाम कामगार उपकर अधिनियम १९९६

३) इमारत व इतर बांधकाम कामगार उपकर नियम १९९८

४) महाराष्ट्र इमारत व इतर बांधकाम कामगार (रोजगार व सेवाशर्ती नियमन) नियम २००७ दि.५.२.२००७

ब) शासननिर्णय व परिपत्रके

१) शासन अधिसूचना, क्रमांक एमएससी १०९७/सीआर ७७५/कामगार-२, दिनांक २६ जून,१९९७

२) शासन निर्णय क्र. एमएससी १०९७/सीआर ४४२/कामगार १०, दि. २१ मे,१९९९

३) शासन निर्णय, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, क्र. बीसीए १२००७/प्र.क्र.७७५/ कामगार-७, दिनांक ४ ऑगस्ट, २००७

४) शासन अधिसूचना, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, क्र. बीसीए १२००७/ प्र.क्र.- ७७८/ कामगार-७, दिनांक ४ ऑगस्ट, २००७ व शुध्दीपत्रक५ ऑगस्ट, २००८

५) शासन अधिसूचना, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, क्र. बीसीए २००८/ प्र.क्र.- ९०७/कामगार-७, दिनांक १६ एप्रिल, २००८ .

६) शासन परिपत्रक क्रमांक : बीसीए २००७/प्र.क्र. ७८८/कामगार ७-अ, दिनांक २६ ऑक्टोबर, २००९

७) शासन परिपत्रक क्रमांक : इमारत २००९/प्र.क्र. ११९/कामगार ७-अ, दिनांक १ डिसेंबर, २००९

८) सचिव (कामगार)यांनी नोदंणी महानिरिक्षक यांसलिहिलेले अ.शा.पत्र क्रं. असंका २००९ प्र.क्रं.६२ काम ७ अ दि. १४ जुन २०१०

प्रस्तावना :-

इमारत व इतर बांधकाम कामगार (रोजगार व सेवाशर्ती नियमन) अधिनियम १९९६ व इमारत व इतर बांधकाम कामगार कल्याण अधिनियम १९९६ हे केंद्र शासनाने इमारत व इतर बांधकाम क्षेत्रात कार्यरत असलेल्या बांधकाम मजूरांना, जे राज्य शासनाने गठित केलेल्या इमारत व इतर बांधकाम कल्याण मंडळात लाभार्थी म्हणून नोंदित झालेले किंवा ज्या कामगारांची लाथार्थी म्हणुन नोंदणी करण्यात येणार आहे अशा

कामगारांचे कल्याण करण्याच्या उद्देशाने पारीत केलेले आहेत. सदर कायद्याची महाराष्ट्र राज्यात अंमलबजावणी करण्याच्या दृष्टिने महाराष्ट्र इमारत व इतर बांधकाम कामगार कल्याण उपकर नियम २००७ तयार करण्यात आले आहेत. अधिनियमातील तरतुदीनुसार दि.२६.६.१९९७ च्या अधिसुचनेनुसार पांच शासकीय सदस्यांचे मंडळ स्थापन करण्यात आलेले आहे. या अधिनियमांतर्गत उपकर गोळा करण्याबाबतची तसेच बांधकामाचे मुल्यांकन करण्याची तपशीलवार कार्यपध्दती तयार करण्यासाठी मंत्रिमंडळाने दिनांक १२/०५/२०१० रोजी तत्वत: मान्यता घेण्यात आली, त्या नुसार मा. मुख्यसचिवांच्या अध्यक्षतेखालील समितीने निश्चित केलेली कार्यपध्दती पुढिलप्रमाणे आहे.

<u>शासन निर्णय:-</u>

इमारत व इतर बांधकाम कामगार (रोजगार विनियमन व सेवाशर्ती) अधिनियम १९९६ (केंद्रिय अधिनियम २७/१९९६) आणि त्या अंतर्गत इमारत व इतर बांधकाम कामगार कल्याण उपकर अधिनियम १९९६ (केंद्रिय अधिनियम २८/१९९६) (उपकर अधिनियम) हे कायदे केंद्र शासनाने इमारत व इतर बांधकाम क्षेत्रात कार्यरत असलेल्या बांधकाम मजूरांच्या कल्याणकारी उद्वेश्याने जसे की,आरोग्य, सुरक्षा आणि कल्याण इत्यादी योजना बांधकाम क्षेत्रात काम करणाऱ्या कामगारांना पुरविण्याबाबतच्या तरतुदी करण्यात आलेल्या आहेत. केंद्र शासनाने इमारत व इतर बांधकाम कामगार कल्याण उपकर नियम १९९८ अंमलात आणलेले आहेत. मुख्य अधिनियमातील तरतुदीनुसार महाराष्ट्र शासनाने बीसीए ३२००३/सीआर १४६/ कामगार ७ दि.५.२.२००७ अन्वये इमारत व इतर बांधकाम कामगार (रोजगार विनियमन व सेवाशर्ती) नियम २००७ तयार केलेले आहेत. तसेच दि.१८.९.२००७ च्या ठरावानुसार उपकराची रक्कम जमा करण्यासाठी खाते क्रमांक ००४२२०११००००१५३ बँक ऑफ इंडिया येथे उघडण्यात आला आहे.

२. मुख्य अधिनियम व उपकर अधिनियमाच्या महत्वाच्या तरतुदी परिशिष्ट १ मध्ये नमुद केलेल्या आहेत.

३. खाजगी किंवा सार्वजनिक उपक्रमाच्या बांधकामाच्या संदर्भात जे विभाग बांधकामाच्या आराखड्यास मान्यता देण्यास सक्षम आहेत, जसे की (१) महानगर पालिका,नगरपालिका प्रशासन आणि नगर विकास विभाग (सर्व शहरी स्थानिक संस्थांच्या बाबतीत). (२) जिल्हापरिषद, ग्रामपंचायत आणि ग्राम विकास विभाग (सर्व ग्राम पंचायती). (३) उद्योग विभाग (एम.आय.डी.सी. आणि विकास आयुक्त, एसईझेड) आणि सर्व राज्य /केंद्र शासनाचे विभाग ज्यामध्ये बांधकाम चालू आहे व त्यात कामगार नियुक्त केले आहेत, त्यांना त्यांच्या विभागीय प्रमुखांनी तातडीने सूचना द्याव्या.

(१). इमारत व इतर बांधकाम कामगार कल्याण उपकर वसूल करताना, बांधकामाच्या एकूण मुल्यानुसार(जमीनीची किंमत वगळून)तसेच संबंधित आस्थापनेने कामगारांना किंवा त्यांच्या नातलगांना कामगारांसाठी नुकसान भरपाई अधिनियम १९२३ मधील तरतुदीनुसार कोणत्याही प्रकारची भरपाई दिलेली असेल ती रक्कम वगळून उर्वरीत बांधकाम मुल्यावर १ % उपकर वसुल करावयाचा आहे. हा उपकर खाजगी तसेच शासकीय बांधकामावर देखिल वसूल करावयाचा आहे.

(२). बांधकामाची अंदाजित मुल्य ठरविण्याबाबत नोंदणी महानिरिक्षक यांना मार्गदर्शक तत्वे निर्गमित करण्यासाठी निर्देश देण्यात आले आहेत. व नोंदणी महानिरिक्षक यांनी याबाबतीत स्वतंत्रआदेश निर्गमित करावेत.

अशा प्रकारे निश्चित केलेल्या मार्गदर्शक तत्वांचा आणि त्या मध्ये वेळोवेळी केलेल्या सुधारणांचा आधार बांधकामाचे अंदाजित मुल्य ठरविताना घ्यावा.

(३) नोंदवही ठेवणे व मासिक विवरण पुढील महिन्याच्या १० तारखेपुर्वी अध्यक्ष, महाराष्ट्र इमारत व इतर बांधकाम कामगार कल्याण मंडळ, मुंबई (परिशिष्ट २ प्रमाणे)यांच्या कडे पाठवावे. जेणेकरुन यांना जमा केलेल्या उपकराच्या रक्कमेचा तसेच बँकेत/कोषागारात जमा झालेल्या रक्कमेचा (परिशिष्ट ३ प्रमाणे) ताळमेळ घेणे शक्य होईल. तसेच उपकरवसुलीच्या नोंदी ठेवण्यासाठी नोदवह्या व मासिक विवरणपत्र ठेवण्याबाबत दि.१.१२.२००९ परिपत्रकामध्ये नमूद केलेल्या सुचनांचेही पालन करावे.

(४) इमारत व इतर बांधकामास मंजूरी देणारे व त्यासंदर्भातील उपकर जमा करणाऱ्या विभाग/स्थानिक स्वराज्य संस्था/प्राधिकरण यांनी त्यांचे यासंदर्भातील विवरणपत्रे व वार्षिक अहवाल परिशिष्ठ ४ प्रमाणे इमारत व इतर बांधकाम कामगार कल्याण मंडळास प्रत्येक पुढिलआर्थिक वर्षाच्या १५ मे पूर्वी सादर करावेत. हे वार्षिक विवरणपत्र प्राप्त झाल्यापासून ३० दिवसांच्या आत मंडळ बांधकामाच्या आराखडयास मंजूरी देणाऱ्या व उपकर गोळा करणाऱ्या संबंधित प्राधिकरणास सदर उपकर गोळा करण्यासाठी झालेल्या खर्चाचा (जमा - झालेला उपकाराच्या १ टक्कापेक्षा अधिक नाही) परतावा करील.

४. सार्वजनिक बांधकाम, जलसंपदा व वन विभाग तसेच जिल्हा परिषद यांच्याद्वारे केली जाणारी जी कामे "इमारत व बांधकामाच्या परिभाषेत येतात अशा कामांसाठी इमारत व इतर बांधकामाचे कंत्राट घेणाऱ्या कंत्राटदार/अभिकरण यांच्या देयकातून इमारत व इतर बांधकाम कामगार कल्याण उपकर विहित दराने वसूल करण्यात यावा." सदर जबाबदारी संबंधित विभागाची असेल तसेच जी देयके कोषागारात सादर होतील अशा देयकात संबंधित आहरण व संवितरण अधिकाऱ्याने "इमारत व इतर बांधकाम कामगार कल्याण उपकर" याची वसूली दर्शवावी व त्यानुसार कोषागाराने सदर वसूली करावी.

५. सर्व आहरण व संवितरण अधिका-यांना व सर्व शासकीय अभिकर्त्यांना निर्देश देण्यात यावेत की, या उपकर अधिनियमाच्या कलम ३ आणि केंद्रशासनाच्या इमारत व इतर बांधकाम कामगार कल्याण उपकर नियम १९९८ च्या नियम ३ नुसार निर्गमित केलेल्या दि.२६.९.१९९६ च्या अधिसुचनेनुसार १ टक्का उपकराची रक्कम त्यांनी इमारत व इतर बांधकाम कामगार कल्याण मंडळात वरील पध्दतीने दि.१.७.२०१० पासून न चुकता जमा करावी.

६. जी इमारत व इतर बांधकामे 'इमारत व इतर बांधकाम कामगार (रोजगार विनियमन व सेवाशर्ती) अधिनियम, १९९६' च्या कलम २ (१) (डी) अनुषंगाने परिभाषेत येतात व ज्याचे काम घेण्यासाठीचा करार दिनांक ०१ जुले २०१० वा तद्नंतर करण्यात येईल अशा सर्व इमारत व इतर बांधकामांना वरील पध्दत लागू राहील.

७. सर्व संबंधित विभागांशी विचारविनिमय करुन उपकर वसूलीमध्ये सुसूत्रता येण्यासाठी प्रत्येक प्रकरणास युनिक क्रमांक देण्याबाबत शासन परिपत्रक दि.२६.१०.२००९ अन्वये सविस्तर निर्देश देण्यात

आलेले आहेत. त्यानुसार सदर युनिक क्रमांकाची पध्दत टप्पाटप्याने संबंधित विभागाकडून राबविण्यात यावी व प्रथम टप्प्यात नगर विकास विभाग व त्यांच्या अधिनस्त महानगरपालिका, नगरपालिका, सर्व शहरी स्थानिक संस्था व प्राधिकरणे इत्यादी तसेच गृहनिर्माण विभाग व त्यांच्या अधिनस्त सर्व संस्था/प्राधिकरण यांना प्रथम टप्प्यात लागू राहील, तसेच पुढील टप्प्यांसाठी कामगार विभागाकडून स्वतंत्रपणे सूचना देण्यात येतील.

८. सदर शासन निर्णय हा मुख्यसचिवांच्या अध्यक्षतेखालील समितीच्या बैठकीत झालेल्या चर्चेच्या अनुषंगाने व सदर बैठकीस उपस्थित असलेल्या सर्व संबंधित विभागांच्या प्रधान सचिव/सचिवांच्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(कविता गुप्ता)
सचिव,कामगार

प्रत-
मा.राज्यपाल यांचे सचिव,
मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव,
मा.उपमुख्यमंत्री यांचे सचिव,
मा.मंत्री (कामगार) यांचे खाजगी सचिव,
मा.राज्यमंत्री (कामगार) यांचे खाजगी सचिव,
मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन,
अपर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव सर्व मंत्रालयीन विभाग, मंत्रालय,मुंबई.
(मंत्रालयीन सर्व विभागांकडून हा शासन निर्णय त्यांच्या अधिनस्त असलेल्या सर्व सार्वजनिक उपक्रमांच्या निदर्शनास आणण्यात यावा.)
मुख्य अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग,
मुख्य अभियंता, जलसंपदा विभाग,
सर्व विभागीय आयुक्त,
कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
सर्व जिल्हाधिकारी,
सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषदा,
सर्व महानगरपालिका आयुक्त,
सर्व गटविकास अधिकारी, पंचायत समिती,
सर्व मुख्याधिकारी, नगर परिषदा,
सर्व नोंदणी अधिकारी,
कक्ष अधिकारी (प्रशासन-२) उद्योग,ऊर्जा व कामगार विभाग यांना सदर शासन निर्णय वेबसाईटवर टाकण्याच्या विनंतीसह अग्रेषित./निवडनस्ती.

परिशिष्ट -१
मार्गदर्शक तत्वे.

नियम व अधिनियम

१) इमारत व इतर बांधकाम कामगार (रोजगार व सेवाशर्ती नियमन) अधिनियम १९९६
२) इमारत व इतर बांधकाम कामगार उपकर अधिनियम १९९६
३) इमारत व इतर बांधकाम कामगार उपकर नियम १९९८
४) महाराष्ट्र इमारत व इतर बांधकाम कामगार (रोजगार व सेवाशर्ती नियमन) नियम २००७ दि.५.२.२००७

महत्वाच्या तरतूदी व त्याच्या अंमलबजावणीबाबत मार्गदर्शक तत्वे.

१. ‘‘इमारत किंवा इतर बाधकाम काम’’ ची व्याख्या (कलम २ (d)) मध्ये दिलेली आहे. बांधकाम, फेरफार, दुरुस्ती,देखभाल, किंवा पाडून टाकणे इत्यादी इमारत, रस्ते,मार्ग, रेल्वे, ट्रामवेज,एअर फिल्डस्, पाठबंधारे, जलनिस्सारण,बंधारा व नेव्हीगेशन काम, पुर नियंत्रणाचे काम (वादळामुळे जलनिस्सारणाच्या कामासहीत), तेल व वायुची जोडणी टाकणे, विद्युत लाईन्स, वायरलेस, रेडीओ, टेलिव्हीजन, टेलिफोन, टेलिग्राफ, आणि समुद्रापार दळणवळण, धरणे, कालवे,जलाशये,जलप्रवाह, बोगदे, पुल, सेतु, सेतुप्रणाल, पाईपलाईन, टॉवर्स, कुलीग टॉवरर्स, पारेषण टॉवर्स आणि या प्रकारचे इतर कामे समुचित शासन अधिसुचनेद्वारे लागु करु शकते परंतू कारखाने अधिनियम, १९४८ किंवा खाण अधिनियम, १९५२ च्या तरतूदी ज्या आस्थापनेस लागु होतात त्यांना इमारत व इतर बांधकाम कामगार अधिनियमाच्या तरतूदी लागु होणार नाहीत.

२. कोणत्याही दिवशी १० किंवा त्यापेक्षा जास्त कामगार कामावर ठेवले अशा सर्व आस्थापनाना हा कायदा लागु होतो. ‘‘आस्थापना’’ म्हणजे कलम २ (जे) कोणतीही आस्थापना जी शासनाच्या नियंत्रणात आहे. कोणत्याही निगमच्या नियंत्रणाखाली आहे किंवा व्यवसाय संस्थेच्या नियत्रणाखाली आहे आणि वैयक्तीक किंवा असोसीएशन किंवा इतर वैयक्तीक संस्थांच्या अंतर्गत जे बांधकाम कामगार नियुक्त करतात आणि ज्यात कंत्राटदारांचा समावेश होतो परंतू व्यक्तीगतरित्या जे असे कामगार त्यांचे स्वतःचे घर बांधण्याकरीता रुपये १० लाख पर्यत पेक्षा जास्त

नसेल ते त्यांना आस्थापनेची व्याख्या लागु होणार नाही.

३. ‘‘ **मालक** ’’ ची व्याख्या कलम २ (i) मध्ये इस्टाब्लीशमेंट संबंधात नमुद केलेली आहे. त्यात खालील प्रमाणे अंतर्भाव होतो :-

i) इमारत व इतर बांधकाम काम स्थानिक संस्थांतर्फे किंवा इतर आस्थापनेमार्फत करण्यात येत असल्यास व ज्यात प्राधिकारी नेमुन दिलेला नसल्यास अशा बाबतीत विभागाचा प्रमुख.

ii) जेथे इमारत व इतर बांधकामाचे काम स्थानिक प्राधिकरणामार्फत किंवा इतर आस्थापनामार्फत, थेट कंत्राटदारा शिवाय करण्यात येते अशा बाबतीत त्या प्राधिकारणाचा किंवा आस्थापनेचा मुख्य कार्यकारी अधिकारी,

iii) इमारत व इतर बांधकाम कामगार कंत्राटदारामार्फत किंवा मालकामार्फत करण्यात येते अशा बाबतीत कंत्राटदार

४. उपकर अधिनियमाच्या कलम ३ व नियम ४ (३) नुसार केंद्र शासनाने एसओ नं.२८९९, दिनांक २६.३.१९९६ अन्वये बिलातून १ % उपकर कपात करण्याबाबत निर्गमित केलेल्या अधिसुचनेच्या अनुषंगाने कपात केलेल्या उपकराची रक्कमेचा धनाकर्ष महाराष्ट्र राज्य इमारत व इतर बांधकाम कामगार कल्याणकारी मंडळ, मुंबई यांचा खाते क्रमांक ००४२२०११०००००१५३ बँक ऑफ इंडिया मुंबई या बँकेच्या महाराष्ट्रातील कोणत्याही शाखेत सोबत जोडण्यात आलेल्या विहित चलनाद्वारे जमा करावयाचा आहे.

५. उपकर नियमाच्या नियम, ४ (४) अनुसार जेथे बांधकामाकरीता स्थानिक संस्थेची मंजूरी आवश्यक आहे. तेथे अशा मंजूरीकरीता प्राप्त झालेल्या प्रत्येक अर्जा सोबत मंडळाच्या नांवे उपकरासंबंधीचा रेखांकित धनाकर्ष (एका वर्षाच्या बांधकामाच्या अंदाजीत खर्चाच्या १ % रक्कमे एवढा)सदर स्थानिक संस्थेस सादर करणे आवश्यक आहे.

६. पुढे नियम ५ नुसार शासकिय कार्यालय/सार्वजनिक उपक्रम/स्थानिक संस्थाच्या बाबतीत वसूली अधिका-यांने नियम ४ अंतर्गत जमा केलेला उपकराची रक्कम चलनाद्वारे प्रत्यक्ष खर्च झालेली रक्कम जी १ % पेक्षा जास्त नसणार तेवढी कमी करुन उर्वरीत उपकराची रक्कम जमा करेल.

७. नियम ५ (३) नुसार जमा केलेली रक्कम मंडळाकडे ३० दिवसांत जमा करणे आवश्यक आहे.

८. कोणत्याही बांधकाम आस्थापनेने किंवा बांधकाम मालकाने किंवा उपकर वसुली अधिका-याने किंवा स्थानिक संस्थेने किंवा शासकीय कार्यालयाने किंवा सार्वजनिक उपक्रमाने किंवा लाभार्थी कामगाराने म्हणजेच जे कोणी कल्याण मंडळ निधीमध्ये उपकर अथवा लाभार्थी नोंदणी शुल्क याचा भरणा करणार असतील ते बांधकाम कामगार कल्याण मंडळाच्या बँक ऑफ इंडिया मधील महाराष्ट्रातील कोणत्याही शाखेत करण्याकरिता सोबत जोडण्यात आलेल्या विहित चलनाद्वारे सदर भरणा करतील. या चलनाची ४ प्रतीत विभागणी असून २ प्रती बँक स्वतःकडे ठेवून उर्वरित २ प्रती भरणा करणा-या व्यक्तीस (रेमिटरकडे) देण्यात येईल. सदर भरणा करणा-याने १ प्रत सचिव इमारत व इतर बांधकाम कामगार कल्याण मंडळ यांना पाठवावयाची आहे. दर महिन्याच्या १० तारखेपूर्वी उपकरापोटी जमा करण्यात आलेल्या रकमेचा तपशिल दर्शविलेल्या मासिक तक्त्यात जोडपत्र-३ मध्ये उपकर भरणा करणा-याने

कल्याण मंडळाकडे माहिती सादर करावयाची आहे. तसेच जोडपत्र-४ मध्ये नमूद केलेल्या तक्त्यात शासकीय विभाग, स्थानिक संस्था व सार्वजनिक उपक्रम यांनी वार्षिक विवरणपत्र कल्याण मंडळाकडे सादर करावयाचे आहे. आराखडा मंजूर करणा-या प्राधिका-याने देखील उपरोक्त प्रमाणे उपकराची रक्कम प्राप्त झाल्यानंतर कल्याण मंडळाकडे चलनाद्वारे भरणा करावयाचा आहे. तसेच त्याबाबतचा मासिक अहवाल जोडपत्र-३ मध्ये व वार्षिक विवरणापोटी जोडपत्र-५ मध्ये कल्याण मंडळास सादर करावयाचा आहे. चलनाची उर्वरित प्रत भरणा करणा-याने स्वत:कडे ठेवून रकमेच्या इतर तपशिलासह मंडळाने तपासणीकरिता मागितल्यास सादर करणे आवश्यक असेल.

९. उपकर तसेच लाभार्थी नोदंणी शुल्क बँकेच्या ज्या शाखेमध्ये जमा होत असेल ती शाखा दरमहा बँक ऑफ इंडिया यांच्या मुंबई येथील ताडदेव शाखेत चलनाच्या उर्वरीत प्रती एकत्रितपणे सादर करेल. जेणेकरुन बँक ऑफ इंडिया, कल्याण मंडळ यांना आपापसात जमा उपकर व लाभार्थी नोंदणी शुल्काचा ताळमेळ घालणे शक्य होईल.

१०.उपकर अधिनियमाच्या कलम ६ (१) नुसार प्रत्येक मालक बांधकामाचे काम सुरु झाल्यापासून ३० दिवसात किंवा उपकराची रक्कम भरल्या नंतर निर्धारण अधिका-यास प्रपत्र १ मध्ये माहिती सादर करेल (प्रत जोडली आहे.)

११.नियम ७ नुसार निर्धारण अधिकारी त्यांना फॉर्म १ प्राप्त झाल्यानंतर ६ महिन्यापेक्षा जास्त नसलेल्या कालावधीत उपकर निर्धारणाबाबतचे आदेश पारीत करेल.जर तो उपकर निर्धारणाच्या बाबतीत समाधानी असेल तर

१२. युनिक कोड नं. :- i) सर्व संबंधित विभाग शासकीय/निम शासकीय उपक्रम यांनी बांधकामास परवानगी देण्याच्या प्रत्येक प्रकरणास हा युनिक क्रमांक द्यावा. आणि हा क्रमांक बांधकाम सुरु करण्याच्या प्रमाणपत्रामध्ये नमूद करावा. महाराष्ट्र व इतर बांधकाम उपकरा संबंधीचा हा युनिक कोड नसेल तर बांधकाम सुरु करण्याचे प्रमाणपत्र अपूर्ण असल्याचे मानण्यात यावे. हा युनिक कोड क्रमांक निर्धारण अधिका-याने द्यावयाच्या युनिक कोडच्या धर्तीवर असेल.

उपकर निर्धारण अधिका-याने द्यावयाचा युनिक कोड नं. हा शासन परिपत्रक दि.२६.१०.२००९ अन्वये निर्धारित केल्यानुसार असेल.

१३. उपकर अधिनियम, व त्या अंतर्गत नियमाच्या तरतूदीनुसार जर पुर्तता केली नाही तर खालील प्रमाणे कारवाईची तरतूद करण्यात आलेली आहे :-

<u>उपकर उशिरा भरल्यास कलम ८ नुसार व्याज</u>

कोणताही मालक कलम ३ नुसार विहीत केलेल्या वेळेत उपकर निर्धारणाच्या आदेशानुसार उपकराची रक्कम न भरल्यास असे मालक उपकराच्या रक्कमेवर प्रतिमहा किंवा ज्या तारखेपासून उपकर भरण्यास पात्र आहेत अशा तारखेपासून २ % व्याज भरावे लागेल.

विहीत वेळेत उपकराची रक्कम न भरल्यास कलम ९ प्रमाणे दंड :- कलम ३ नुसार विहीत वेळेत उपकराची रक्कम कलम ५ नुसार निर्धारण केल्याप्रमाणे न भरल्यास संबंधित अधिकारी योग्य ती चौकशी करुन मालकाविरुध्द् दंडाची रक्कम जी उपकराच्या रक्कमेपेक्षा जास्त रहाणार नाही एवढी भरण्याची शिक्षा मालकास देता येईल.

तथापि, अशी शिक्षा देण्यापुर्वी अशा मालकांना त्यांचे म्हणणे मांडण्याची योग्य ती संधी देणे आवश्यक आहे. जर मालकाने योग्य व पुरेशा कारणामुळे दंडाची रक्कम भरली नाही. असे संबंधित प्राधिका-यांचे मत झाल्यास मालका विरुध्द् दंड आकारला जाणार नाही.

अधिनियमाच्या कलम १० नुसार रक्कमेची वसूली करण्याबाबत:- हया कायद्या अंतर्गत व्याज किंवा दंडाची कोणतीही रक्कम वसूल करण्याबाबत थकबाकीची रक्कम लॅण्ड रेव्हीन्युच्या पध्द्तीनुसार वसूल करता येईल.

दंड:- १) कलम १२ नुसार जो कोणी कायद्याच्या तरतूदीनुसार जाणुनबुजून विवरणपत्र सादर करणार नाही किंवा खोटे विवरणपत्र सादर केल्यास अशांना ६ महिन्यापर्यतची शिक्षा किंवा दंड जो १००० रुपयापर्यत असेल किंवा दोन्हीची तरतूद करण्यात आलेली आहे.

१) जो कोणी हेतुपुरस्पर उपकराची रक्कम भरण्यास टाळाटाळ करतो अशांना ६ महिन्यापर्यतची कैद अथवा दंड अथवा दोन्ही होऊ शकते.
२) कोणतेही न्यायालय अशा गुन्हयांचे दखल घेणार नाही जो पर्यत केद्र शासनाच्या प्राधिका-यांने तक्रार केलेली नसेल.

रक्कम न भरल्यास उपकर नियम १२ नुसार दंड :- (१) निर्धारण अधिका-यांस असे जर असे आढळून आले की, मालकाने उपकराची रक्कम निर्धारण आदेशात नमुद केल्यानुसार भरली नसेल किंवा कमी भरली असेल किंवा उपकराची रक्कम एकुण रक्कमेवर कमी कापली असेल तर मालकास निर्धारण अधिकारी नोटीस थकबाकी असल्याचे कळविल आणि योग्य ती चौकशी करुन उपकर निर्धारण अधिकारी मालका विरुध्द् दंड लावेल.जो उपकराच्या रक्कमेपेक्षा जास्त नसेल.

परंतू असा दंड लावण्यापुर्वी मालकास त्यांचे म्हणणे ऐकुन घेण्याकरीता संधी देण्यात येईल व मालकाने उपकराची रक्कम न भरण्या मागणी कारणे योग्य व पुरेशी आहेत असे निर्धारण अधिका-यांचे मत झाल्यास त्यांच्या विरुध्द् दंड लावला जाणार नाही.

३) जो कोणी हेतुपुरस्पर उपकराची रक्कम भरण्यास टाळाटाळ करतो अशांना ६ महिन्यापर्यतची कैद अथवा दंड अथवा दोन्ही होऊ शकते.

४) कोणतेही न्यायालय अशा गुन्हयांचे दखल घेणार नाही जो पर्यत केद्र शासनाच्या प्राधिका-यांने तक्रार केलेली नसेल.

रक्कम न भरल्यास उपकर नियम १२ नुसार दंड :- (१) निर्धारण अधिका-यांस असे जर असे आढळून आले की, मालकाने उपकराची रक्कम निर्धारण आदेशात नमुद केल्यानुसार भरली नसेल किंवा कमी भरली असेल किंवा उपकराची रक्कम एकुण रक्कमेवर कमी कापली असेल तर मालकास निर्धारण अधिकारी नोटीस थकबाकी असल्याचे कळविल आणि योग्य ती चौकशी करुन उपकर निर्धारण अधिकारी मालका विरुध्द् दंड लावेल.जो उपकराच्या रक्कमेपेक्षा जास्त नसेल.

परंतू असा दंड लावण्यापुर्वी मालकास त्यांचे म्हणणे ऐकुन घेण्याकरीता संधी देण्यात येईल व मालकाने उपकराची रक्कम न भरण्या मागणी कारणे योग्य व पुरेशी आहेत असे निर्धारण अधिका-यांचे मत झाल्यास त्यांच्या विरुध्द् दंड लावला जाणार नाही.

जोडपत्र - १ चे परिशिष्ट

प्रपत्र १ (नियम ७)

नोंदणी क्र.

इमारत व इतर बांधकाम कामगार
(रोजगार नियमन व सेवाशर्ती)
अधिनियम, १९९६ अंतर्गत
नोंदणी प्राधिकारी

१) आस्थापनेचे नांव :-
२) पत्ता
३) कामाचे नांव/स्वरुप
४) नियुक्त केलेले कामगार संख्या
५) काम सुरुवात झाल्याची तारीख/महिना/वर्ष   कामाचे अंदाजे कालावधी महिने / वर्ष

६)	बांधकामाचे अंदाजीत मुल्य		उपकर भरण्याबाबतचा तपशिल.	
	टप्पे	मुल्य	रक्कम, चलन क्र.व दिनांक	अग्रीम - ए वजावट - अ अंतीम - एफ

पहीले वर्ष
दुसरे वर्ष
तिसरे वर्ष
चौथे वर्ष

एकुण

मालकाची स्वाक्षरी
मालकाचे नांव
दिनांक

निर्धारण अधिका-यांने भरावयाचे

७.पुर्णत्वाची तारीख   ८. अंतिम मुल्य
९) निर्धारणाची तारीख   १०) निर्धारीत रक्कम
११) अपिलाची तारीख असल्यास   १२) अपिलासंबंधीच्या आदेशाची तारीख
१३) अपिलाच्या आदेशानुसार रक्कम   १४) उपकराची रक्कम मंडळात जमा केल्याची तारीख
१५) हस्तांतरीत रक्कम - चलन क्र. व दिनांक
स्वाक्षरी
हूदद्

परिशिष्ट- २

उपकरापोटी जमा करण्यात आलेल्या रक्कमेचा तपशिल दर्शविणारा मासिक तक्ता

अ.क्र.	कंत्राटदाराचे नाव व पत्ता	सुपुर्द करण्यात आलेल्या कामाचा तपशिल	बिलापोटी देण्यात आलेली एकुण रक्कम	बिले देण्यात आलेल्या तारखा	कपात करण्यात आलेल्या उपकराची रक्कम	उपकराची रक्कम मंडळात जमा केल्याबाबतचा तपशिल		
						तारीख	चलन क्रमांक	रक्कम
१.	**२.**	**३.**	**४.**	**५.**	**६.**	**७.**	**८.**	**९.**

परिशिष्ट- ३

शासकिय विभाग/स्थानिक संस्था/सार्वजनिक उपक्रमातर्फे सादर करावयाचे वार्षिक विवरण

सन २००   करीता

विभागाचे नांव :-

आहरण व संवितरण अधिका-यांचे नांव व हूदद्‌ :-

नोंदणी क्रमांक :-

इमारत व इतर बांधकाम कामगार अधिनियम अंतर्गत

आहरण व संवितरण अधिका-यांचा संदर्भ क्रमांक

अ.क्र.	ज्यावर्षी काम सुरु करण्यात आले त्या वर्षात देण्यात आलेल्या कामाची संख्या	ज्या वर्षात कंत्राटदारांना कामाचे बिले अदा करण्यात आली त्याबाबत कामाच्या कामाची संख्या	दिलेल्या एकुण बिलाची रक्कम	कपात करण्यात आलेल्या उपकराची रक्कम	भरण करण्यात आलेल्या उपकराची रक्कम
१.	**२.**	**३.**	**४.**	**५.**	**६.**

परिशिष्ट- ४

आराखडे मंजूर करणा-या प्राधिका-यांकडून सादर करावयाचे वार्षिक विवरण

सन २०००-   करीता

कार्यालयाचे नांव व आराखडा मंजूर करणा-यां प्राधिका-यांचा हूदद्‌ :-

संदर्भ क्रमांक

अ.क्र	आर्थिक वर्षात मंजूर करण्यात आलेल्या आराखडयाची संख्या	जमा केलेल्या उपकराची रक्कम रुपये	भरणा केलेल्या उपकराची रक्कम रुपये	सर्व १२ महिन्याचे मासिक विवरणपत्र सादर केले आहेत काय आणि भरणा केलेल्या उपकराची रक्कमेचा मेळ बसला काय	जमा करण्यात आलेल्या उपकरासंबंधी झालेला प्रत्यक्ष खर्च (१ % पेक्ष जास्त नसलेला)	मंडळातर्फे आराखडे मंजूर करण्यात आलेल्या अधिका-यांना उपकर गोळा करण्यासाठी खर्च करण्यात आलेल्या रक्कमेची करण्यात आलेल्या परीपुर्ती बाबतचा तपशिल (मंडळाकरीता
१.	२.	३.	४.	५.	६.	७.

BANK COPY (To be sent to BANK OF INDIA, Tardeo Branch, Mumbai-34) **MAHARASHTRA STATE** Building & Other Construction Workers Welfare Fund Account.	**BANK COPY** (To be sent to BANK OF INDIA, Tardeo Branch, Mumbai-34) **MAHARASHTRA STATE** Building & Other Construction Workers Welfare Fund Account.	**REMITTER'S COPY** (To be sent to Secretary, Maharashtra Building & Other Construction Workers Welfare Board, Commerce Centre, Tardeo, Mumbai-34). Along with Form-I or List of Beneficiary. **MAHARASHTRA STATE** Building & Other Construction Workers Welfare Fund Account.	**REMITTER'S COPY** (To be sent to Secretary. Maharashtra Building & Other Construction Workers Welfare Board, Commerce Centre, Tardeo, Mumbai-34). Along with Form-I or List of Beneficiary. **MAHARASHTRA STATE** Building & Other Construction Workers Welfare Fund Account.
BANK OF INDIA Branch :- Code No. :- Date :-	**BANK OF INDIA** Branch :- Code No. :- Date :-	**BANK OF INDIA** Branch :- Code No. :- Date :-	**BANK OF INDIA** Branch :- Code No. :- Date :-
Paid into the credit of Maharashtra State Welfare Board for Building & Other Construction Workers Account No. 004220110000153 Bank of India, Tardeo, Mumbai-400 034. Rs……………(Rupees…………… ……………………………………only) Denomination / Details of DDs Overleaf. Towards contribution of Beneficiary/Cess as per details overleaf. Signature of the Employer/Remitter alongwith address stamp/seal. 1. Outstation cheques will not be accepted 2. Fraction amount shall be rounded to Rupee only. FOR BANK USE ONLY. Received Rs………………………… (Rupees…………………………………… …………………only) Cash/Cheque/D.D. Date…………… Cashier / Officer	Paid into the credit of Maharashtra State Welfare Board for Building & Other Construction Workers Account No. 004220110000153 Bank of India, Tardeo, Mumbai-400 034. Rs……………(Rupees…………… ……………………………………only) Denomination / Details of DDs Overleaf. Towards contribution of Beneficiary/Cess as per details overleaf. Signature of the Employer/Remitter alongwith address stamp/seal. 1. Outstation cheques will not be accepted 2. Fraction amount shall be rounded to Rupee only. FOR BANK USE ONLY. Received Rs………………………… (Rupees…………………………………… …………………only) Cash/Cheque/D.D. Date…………… Cashier / Officer	Paid into the credit of Maharashtra State Welfare Board for Building & Other Construction Workers Account No. 004220110000153 Bank of India, Tardeo, Mumbai-400 034. Rs……………(Rupees…………… ……………………………………only) Denomination / Details of DDs Overleaf. Towards contribution of Beneficiary/Cess as per details overleaf. Signature of the Employer/Remitter alongwith address stamp/seal. 1. Outstation cheques will not be accepted 2. Fraction amount shall be rounded to Rupee only. FOR BANK USE ONLY. Received Rs………………………… (Rupees…………………………………… …………………only) Cash/Cheque/D.D. Date…………… Cashier / Officer	Paid into the credit of Maharashtra State Welfare Board for Building & Other Construction Workers Account No. 004220110000153 Bank of India, Tardeo, Mumbai-400 034. Rs……………(Rupees…………… ……………………………………only) Denomination / Details of DDs Overleaf. Towards contribution of Beneficiary/Cess as per details overleaf. Signature of the Employer/Remitter alongwith address stamp/seal. 1. Outstation cheques will not be accepted 2. Fraction amount shall be rounded to Rupee only. FOR BANK USE ONLY. Received Rs………………………… (Rupees…………………………………… …………………only) Cash/Cheque/D.D. Date…………… Cashier / Officer

OVERLEAF

Name & Address of the establishment :-

Unit Code No. given by _____ Officer :-

Name the person responsible :-

Phone No:-

CONTRIBUTIONS OF BENEFICIARIES

No. of workers :-

Period of Contribution:-

Total Amount of Contribution:-

List of Workers along with Registration Number allotted by the Board enclosed to the Remitter's Copy sent to the Secretary of the Building & Other Construction Workers' Welfare Board, Mumbai

CESS

Plan Approval Authorities:-

Unit Code No. :-

Details :-

(Govt. Departments/Organisation)
Engineer/Contractor:-

Estimated cost of construction:-

For the year……………………………
(From …………………………… to ……………………)
(Form-I, enclosed to the Remitter's copy sent to the Secretary of the Board)

Name & Address of the establishment :-

Unit Code No. given by Assesment Officer:-

Name the person responsible :-

Phone No:-

CONTRIBUTIONS OF BENEFICIARIES

No. of workers :-

Period of Contribution:-

Total Amount of Contribution:-

List of Workers along with Registration Number allotted by the Board enclosed to the Remitter's Copy sent to the Secretary of the Building & Other Construction Workers'

CESS

Plan Approval Authorities:-

Unit Code No. :-

Details :-

(Govt. Departments/Organisation)
Engineer/Contractor:-

Estimated cost of construction:-

For the year……………………………
(From …………………………… to ……………………)
(Form-I, enclosed to the Remitter's copy sent to the Secretary of the Board)

OVERLEAF

Name & Address of the establishment :-

Unit Code No. given by _____ Officer :-

Name the person responsible :-

Phone No:-

CONTRIBUTIONS OF BENEFICIARIES

No. of workers :-

Period of Contribution:-

Total Amount of Contribution:-

List of Workers along with Registration Number allotted by the Board enclosed to the Remitter's Copy sent to the Secretary of the Building & Other Construction Workers' Welfare Board, Mumbai

CESS

Plan Approval Authorities:-

Unit Code No. :-

Details :-

(Govt. Departments/Organisation)
Engineer/Contractor:-

Estimated cost of construction:-

For the year……………………………
(From …………………………… to ……………………)
(Form-I, enclosed to the Remitter's copy sent to the Secretary of the Board)

Name & Address of the establishment :-

Unit Code No. given by _____ Officer :-

Name the person responsible :-

Phone No:-

CONTRIBUTIONS OF BENEFICIARIES

No. of workers :-

Period of Contribution:-

Total Amount of Contribution:-

List of Workers along with Registration Number allotted by the Board enclosed to the Remitter's Copy sent to the Secretary of the Building & Other Construction Workers' Welfare Board, Mumbai

CESS

Plan Approval Authorities:-

Unit Code No. :-

Details :-

(Govt. Departments/Organisation)
Engineer/Contractor:-

Estimated cost of construction:-

For the year……………………………
(From …………………………… to ……………………)
(Form-I, enclosed to the Remitter's copy sent to the Secretary of the Board)